

Motion till riksdagen 2006/07:Fi218

av **Karla López m.fl. (mp)**

Antidiskrimineringsklausuler

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en förordning som innebär att alla statliga upphandlingar innehåller en antidiskrimineringsklausul med den lydelse som uppges i motionen.

Bakgrund

Antidiskrimineringskraven i Kanadas och USA:s statliga upphandlingar har lett till tydliga och positiva effekter på främjande av kvinnors (vita) och etniska minoriteters (kvinnors och mäns) positioner på arbetsmarknaden.

Med tanke på de stora ekonomiska värden som står på spel i offentliga upphandlingar i alla länder är det sannolikt att företagen är lyhörda inför det offentligas krav i avtal. I synnerhet om det är tydligt att det offentliga inte har formulerat dessa endast för det symbolvärde som kan finnas.

De statliga upphandlingarna i Sverige uppgår till ett värde av minst 100 miljarder kronor årligen. Även om införandet av klausulerna leder till att endast en del av de inblandade företagen i Sverige skärper sitt antidiskrimineringsarbete, bör detta leda till mycket större möjligheter för dem som diskrimineras i dag.

I *Det blågula glashuset: strukturell diskriminering* (SOU 2005:56) föreslås antagandet av en förordning som skulle innebära att alla statliga upphandlingar ska innehålla en antidiskrimineringsklausul.

I stället för att föreslå så långtgående krav som reglerna i Kanada och USA ställer föreslogs följande lydelse.

§ 1 Alla statliga myndigheter skall införa en antidiskrimineringsklausul med följande lydelse i alla upphandlingar

Leverantören skall i sin verksamhet i Sverige följa vid varje tillfälle i Sverige gällande antidiskrimineringslagstiftning. De lagar som f.n. avses är artikel 141 EU-fördraget, 16 kap. 9 § brottsbalken, jämställdhetslagen (1991:433), lagen (1999:130) om åtgärder mot diskriminering i arbetsli-

Fel! Okänt namn på

vet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning, lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan samt lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering.

Leverantören är under avtalstiden skyldig att på begäran av den upphandlande enheten skriftligen redovisa de åtgärder, upprättade planer m.m. som vidtagits med anledning av förpliktelse i § 1. Uppgifterna skall redovisas till den upphandlande enheten en vecka efter begäran därom om inte annat överenskommit i det enskilda fallet.

Leverantören skall, om denne använder underleverantör, i sina kontrakt med denne ålägga underleverantören den skyldighet som anges i § 1 ovan. Leverantören svarar gentemot den upphandlande enheten för underleverantörers brott mot antidiskrimineringslagarna i § 1. Leverantören skall också tillse att den upphandlande enheten på begäran kan ta del av underleverantörs åtgärder, planer m.m. i enlighet med § 2.

Eftersom det är av mycket stor betydelse för den upphandlande enheten att dess leverantörer lever upp till grundläggande demokratiska värderingar skall ett brott mot förpliktelse i §§ 1–3 anses utgöra ett väsentligt kontraktsbrott. Den upphandlande enheten äger därför rätt att häva avtalet om leverantören, eller dennes underleverantör, bryter mot villkoren i §§ 1–3. Avtal skall emellertid inte hävas om leverantören omedelbart vidtar rättelse eller andra åtgärder i syfte att uppnå efterlevnad av de i § 1 nämnda lagarna eller om överträdelsen anses som ringa.

Förebilden är den klausul som Stockholms stad antagit den 24 januari 2005. Den sänder en tydlig signal till leverantören om kravet på följsamhet gentemot Sveriges antidiskrimineringslagar. Den ska gälla för leverantörens hela verksamhet och ska tillämpas vid samtliga upphandlingar av varor och tjänster. Den ska gälla även för underleverantörer. Den klarlägger rätten att följa upp leverantörens pågående följsamhet i förhållande till lagarna mot diskriminering. Till slut tydliggör den att myndigheten förbehåller sig rätten att häva avtalet ifall leverantören bryter mot klausulen. Samtidigt måste det understrykas att huvudpoängen inte är hävning av avtalen utan skapande av ett incitament till följsamhet mot dessa lagar som understryker frågans vikt. För att göra det tydliggörs hävning som sanktionsmöjlighet. Det kan påpekas att resultaten i Kanada och USA har uppnåtts utan att hävning har verkställts speciellt ofta.

Denna fråga är både en demokratifråga och en kvalitetsfråga. Det är knappast bra för viljan att stödja det offentliga genom skatter, om man vet att skattemedel går till företag som är villiga att diskriminera skattebetalaren på grund av ovidkommande faktorer. Dessutom kan det påpekas att huvudkravet i Sveriges antidiskrimineringslagar är att arbetsgivare inte ska bortse från den mest kvalificerade sökande på grund av ovidkommande faktorer som kön, etnicitet, religion, funktionshinder eller sexuell läggning. Om en arbetsgivare vill bortse från de mest kvalificerade p.g.a. ovidkommande faktorer, har hans eller hennes företag kanske inte bästa möjliga anställda, och kan därmed ha problem med att leverera den höga kvaliteten i gods och tjänster som det offentliga ska kräva.

Det borde vara uppenbart att denna klausul kan leda till förbättrade möjligheter för alla som diskrimineras i Sverige – oavsett kön, etnicitet, religion,

Fel! Okänt namn på

funktionshinder eller sexuell läggning. Därmed bör den föreslagna förordningen införas snarast möjligt. Den nya regeringen har lyft fram kopplingen mellan bristen på jobb och utanförskap. Detta är ett sätt att sätta statens ekonomiska kraft bakom orden. Och detta kan göras genom en tydligare styrning över utgifter som staten redan har.

Stockholm den 29 oktober 2006

Karla López (mp)

Bodil Ceballos (mp)

Mehmet Kaplan (mp)

Tina Ehn (mp)

Max Andersson (mp)

Per Bolund (mp)

Esabelle Reshdouni (mp)

Thomas Nihlén (mp)